

Ref: EUR 44/017/2003

Sayın Ahmet Necdet SEZER
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
Ankara/TÜRKİYE

17 Temmuz 2003

Sayın Cumhurbaşkanı,

Uluslararası Adalet Günü ve Uluslararası Ceza Mahkemesine İlişkin Roma Statüsü'nün (Roma Statüsü) kabul edilmesinin beşinci yıldönümü olan bugün, Uluslararası Af Örgütü Roma Statüsünün evrensel onayı için bir kampanya başlatmaktadır. Devletinizi de bu çabaya katılmaya davet etmek amacıyla bu mektubu yazıyorum.

Uluslararası camiadaki devletlerin yaklaşık yarısı olan 90 devlet, 1 Temmuz 2003 tarihi itibarıyla, Roma Statüsünü onaylamış bulunmaktadır. Beş yılda böyle bir aşamaya gelmesi, uluslararası camianın, bir kenara çekilmemek ve soykırım uygulayanlar, insanlığa karşı suç işleyenler ve savaş suçluları tarafından insanlığın dokusunun parçalanmasına izin vermemek konusundaki iradesine ilişkin ahdidir.

Roma Statüsünü onaylayan devletler, uluslararası yasalar çerçevesinde suçlanan kişiler hakkında soruşturma başlatmak ve aleyhinde dava açmanın ulusal mahkemelerinin başlıca yükümlülüğü haline geldiği uluslararası yeni bir adalet sistemine tabi olmuşlardır. Bununla birlikte, eğer devletler gerçek anlamda soruşturma yürütmek ve dava açmak konusunda isteksiz veya yetersiz durumdaysa, Mahkeme bunu yerine getirebilir. Böyle bir sistem, eğer evrensel olarak desteklenirse, canavarca davranışlarının hesabını vermeyeceklerini bilen insanların bu suçları planlamasına ve işlemesine izin veren, geçen yüzyıl boyunca tekrarlanan korkutucu eğilime bir son verecektir.

Uluslararası Af Örgütü, Roma Statüsünün, mümkün olan en geniş salahiyyete kavuşması için bütün devletlerce imzalanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Evrensel onay, uluslararası mevzuat çerçevesinde en kötü suçları işleyenler için artık güvenli sığınakların kalmamasını sağlayacaktır.

Binaenaleyh, hükümetinizi en kısa zamanda Roma Statüsüne muvafakat ederek, bu yeni adalet sisteminin oluşturulmasına yönelik uluslararası çabalara katılmaya davet etmek amacıyla bu mektubu yazıyorum. Bütün dünyadaki üyelerimiz yanında, Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye'deki üyeleri, Türkiye'nin Roma Statüsünü onaylamasını desteklemek üzere gereken girişimleri üstlenmektedir.

Roma Statüsünü onaylayan bütün devletlerin, ulusal mahkemelerinin, Roma Statüsünde tanımlanan suçlardan sanık kişiler hakkında etkin bir şekilde soruşturma

AMNESTY INTERNATIONAL

INTERNATIONAL SECRETARIAT

Peter Benenson House, 1 Easton Street, London WC1X 0DW, United Kingdom

Tel: Int. Code: 44 (20) 7413 5500. UK Code: 020 7413 5500. Fax: Int. Code: 44 (20) 7956 1157. UK Code: 020 7056 1157

E-Mail: amnestyvis@amnesty.org

Web: <http://www.amnesty.org>

yapabilmesi ve dava açabilmesi ve de Mahkeme ile tamamen eşgüdüm halinde çalışabilmesi için ya yeni mevzuat çıkarması veya mevcut mevzuatını değiştirmesi gerekecektir. Bu tip mevzuat, mümkünse Roma Statüsünün sizin ülkenizde yürürlüğe girdiği tarihte (onay tarihini izleyen 60-90 gün içerisinde) çıkarılmalıdır. Devletler, onay sürecini başlattıkları tarihte aynı zamanda uygulama mevzuatının taslağını da hazırlamaya başlamalıdır. Böyle yaparak taraf devletler, Roma Statüsü kendi ülkeleri nezdinde yürürlüğe girer girmez, uluslararası sorumluluklarını yerine getirebilecek hale geleceklerdir.

Uluslararası Af Örgütü, ulusal mevzuatını hazırlamak amacıyla kendi mevzuatını gözden geçirmeleri konusunda ülkelere yardım etmek üzere, ekte bilgilerinize sunduğum, **Uluslararası Ceza Mahkemesi: Etkin bir uygulama mevzuatı için kontrol listesi** (IOR 40/011/1999) Mayıs 1999 başlıklı dokümanı hazırlamıştır. Hükümetinizin, ülkenizin uygulama mevzuatını hazırlarken, Türkiye'deki ve uluslararası düzeydeki sivil toplum grupları ile geniş çapta istişarede bulunması konusundaki ısrarımızı belirtmek istiyorum. Hazırlanan herhangi bir mevzuat taslağı konusunda görüşlerimizi bildirerek yardım etmekten mutluluk duyacağız.

Ayrıca, Eylül 2002'de Taraf Devletler Asamblesi, Mahkemenin çalışanlarına başka hiçbir antlaşmada yer almayan ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar tanıyan Mahkemenin Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Sözleşme'yi kabul etti. Sözleşme 30 Haziran 2004 tarihine kadar imzaya açık kalacaktır. Türkiye'nin mümkün olan en kısa zamanda Sözleşmeyi imzalayacağını ve Roma Statüsü Türkiye için yürürlüğe girmeden önce Sözleşmeyi onaylamak ve ulusal mevzuatına uygulamak üzere gereken tedbirleri alacağını; böylece Uluslararası Ceza Mahkemesinin bütün dünyada etkin bir şekilde işleyebileceğini umuyoruz.

Son olarak, bildiğiniz gibi, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından Mahkemenin zayıflatılması ve soykırım, insanlığa karşı suçlar veya savaş suçları ile suçlanan ABD vatandaşları için uluslararası adaletten ceza muafiyeti elde edilmesi amacıyla dünya çapında kampanya başlatmıştır. ABD yetkilileri, ABD vatandaşlarının Mahkemeye teslim edilmemesini taahhüt altına alan bir anlaşmayı imzalamak amacıyla Hükümetinizle temasa geçmiş olabilir. Bu anlaşmalar, bütün bunlara bir son vermeye çalışmak yerine, en kötü suçları işleyenlere uluslararası adalet karşısında cezadan muafiyet sağlamaya çalışarak Roma Statüsünü ve diğer uluslararası yasaları ihlal etmektedirler. Hükümetinizin böyle bir anlaşmaya girmeyi reddedeceğini ve mümkünse ABD'nin bu taleplerine Avrupa Konseyi aracılığıyla müştereken, bölgesel olarak bir cevap vereceğinizi umuyoruz.

Sivil toplumun ve devletlerin büyük çoğunluğu gibi, Uluslararası Af Örgütü de, Mahkemenin, ABD vatandaşlarına karşı politik nedenlerle davalar açılmak üzere kullanılabileceği yönündeki korkularının, tamamen yersiz olduğuna inanmaktadır. Roma Statüsü böyle bir durumun ortaya çıkmamasını temin amacıyla, ziyadesiyle koruyucu hüküm ve adil yargılanma garantisi içermektedir. Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Ceza Mahkemesinin, uygulamaları aracılığıyla, ABD'yi pozisyonunu yeniden gözden geçirmeye ve nihayet Roma Statüsünü onaylamaya ikna edeceğine kanidir. Önümüzdeki yıllarda ne kadar çok ülke Roma Statüsünü onaylarsa, ABD'nin pozisyonunu öngörülebilir bir gelecekte gözden geçirme olasılığı o kadar artacaktır.

Yakın bir gelecekte tam olarak işlevsel hale gelmesine izin vermek üzere, bu yıl yeni Uluslararası Ceza Mahkemesinin 18 hakiminin, savcısının ve yazı işleri müdürünün göreve başlaması, insanlığa karşı bilinen en kötü suçlar için ceza muafiyetine son vermek yolundaki

mücadelede önemli bir adımdır. Mahkemeyi daha da güçlendirmek ve uluslararası adaletin hayata geçmesine katkıda bulunmak üzere sizi, bu mektupta sözü edilen adımları atmaya davet ediyorum.

Saygılarımla,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Irene Khan', with a long, sweeping flourish extending to the right.

Irene Khan
Genel Sekreter